Пролетары ўсіх краін, яднайцеся!

Камуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Совецкая Беларусь

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

№ 79 (7640) | Пятніца, 5 мая 1944 г. | Цана 20 к.

Дзень большэвіцкага друку

З года ў год совецкі народ 5 мая адзначае традыцыйны дзень большэвіцкага друку. З першага дня свайго нараджэння большэвіцкі друк стаў моцнай і вострай зброяй у руках нашай партыі. На працягу дзесяцігоддзяў ён нясе ў масы вялікія рэволюцыйныя ідэі Леніна і Сталіна, дапамагае нашай партыі мабілізаваць масы на рэволюцыйную барацьбу, на соцыялістычнае будаўніцтва.

Вялікія правадыры працоўных Ленін і Сталін заўсёды надавалі выключную ролю большэвіцкаму друку. «Газета, — пісаў В. І. Ленін, — не толькі калектыўны прапагандыст і калектыўны агітатар, але таксама і калектыўны арганізатар». На працягу ўсёй сваёй гісторыі большэвіцкі друк карыстаецца выключнай увагай таварыша Сталіна.

Айчынная вайна высунула перад усім совецкім друкам новыя, адказныя задачы. З першага дня вайны наш друк пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна мабілізуе народныя масы на барацьбу з нямецка-фашысцкімі акупантамі, выхоўвае нянавісць да гітлераўцаў, нястомна кліча на баявыя і працоўныя подвігі ў імя соцыялістычнай Радзімы, у імя абароны яе чэсці і свабоды, у імя вялікіх заваёў Кастрычніка.

Часова акупіраваўшы нашу беларускую зямлю, гітлераўскія нягоднікі пусцілі ў ход усю сваю наскрозь хлуслівую прапаганду, усю сістэму фашысцкіх правакацый, каб вырваць з сэрца совецкіх людзей волю да барацьбы і веру ў перамогу Чырвонай Арміі. Але намаганні подлага ворага аказаліся дарэмнымі. Не сталі совецкія людзі на калені. У самых цяжкіх умовах крывавага фашысцкага тэрору большэвікі Беларусі пад кіраўніцтвам ЦК КП(б)Б узнялі ў глыбокім падполлі самыя шырокія масы беларускага народа на геройчную партызанскую вайну.

У тытанічнай барацьбе партыйных арганізацый Беларусі пачэснае месца заняў падпольны большэвіцкі друк. Рэспубліканскія, абласныя, раённыя і партызанскія газеты, лістоўкі неслі і нясуць у масы вогненныя словы большэвіцкай праўды, натхняюць на барацьбу, выкрывалі і выкрываюць звярыны твар гітлераўскіх захопнікаў, расказваюць праўду аб геройчнай барацьбе Чырвонай Арміі, аб яе бліскучых поспехах.

Каб уявіць сабе размах большэвіцкага друку ў часова акупіраваных ворагам раёнах Беларусі, дастаткова сказаць, што тут апрача рэспубліканскіх і абласных газет выдаецца больш сотні раённых і партызанскіх газет. Абласнымі, раённымі камітэтамі партыі ў масавых тыражах выдаюцца таксама лістоўкі, сотні насценных газет у партызанскіх атрадах.

Цяпер, калі Чырвоная Армія паспяхова вызваляе нашу родную зямлю ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, совецкія газеты, якія выходзяць у варожым тылу, павінны яшчэ больш распальваць партызанскую вайну, каб сарваць зладзейскія замахі немцаў па знішчэнню насельніцтва і населеных пунктаў, дэзарганізаваць тыл праціўніка, узмацніць дапамогу наступаючай Чырвонай Арміі.

Выключна адказныя задачы нашых газет у раёнах, вызваленых ад нямецка-фашысцкай акупацыі. Абласныя і раённыя камітэты партыі павінны ўдзяліць асаблівую ўвагу кіраўніцтву газетамі, маючы на ўвазе, што газеты з'яўляюцца важнейшым цэнтрам палітычнай работы ў масах. Трэба нястомна працаваць над узняццем прапагандысцкай і арганізатарскай работы газет. Друк заклікаць паўсядзённа мабілізоўваць насельніцтва на выкананне гістарычных указанняў таварыша Сталіна аб аднаўленні разбуранай ворагам народнай гаспадаркі. Зусім відавочна, што абавязковай умовай палепшання работы кожнай газеты з'яўляецца ўзмацненне сувязі з масамі, прыцягненне да ўдзелу ў рабоце газет новых кадраў—аўтараў з ліку перадавых рабочых, калгаснікаў, інтэлігенцыі.

Вялікая роль большэвіцкага друку ў вырашэнні задач, пастаўленых у першамайскім загадзе таварыша Сталіна. Мабілізаваць самыя шырокія масы на дапамогу Чырвонай Арміі, на канчатковы разгром нямецка-фашысцкіх акупантаў—што можа быць больш пачэсна і важна для газеты!

Будзем-жа ўзнімаць ролю большэвіцкіх газет, даб'емся, каб кожная газета была дастойна назвы магутнай зброі нашай партыі ў барацьбе супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў!

Першыя вынікі падпіскі

Учора ўвечары Кіраўніцтва ашчадных кас БССР паведаміла нам, што падпіска на Трэцюю Дзяржаўную Ваенную Пазыку дасягнула ў першы дзень — 4 мая — па Гомельскай вобласці—10.500.000 рублёў, па Палескай вобласці—2.602.000 рублёў.

Падпіска паспяхова разгортваецца паўсямесна.

У СОЎНАРКОМЕ САЮЗА ССР

Аб выпуску Трэцяй Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі

З мэтай прыцягнення дадатковых сродкаў на абарону краіны Совет Народных Камісараў Саюза ССР пастанавіў:

1. Выпусціць Трэцюю Дзяржаўную Ваенную Пазыку на суму 25 мільярдаў рублёў тэрмінам на 20 год.

2. Аблігацыі пазыкі і прыбыткі ад іх, у тым ліку выйгрышы, вызваліць ад абкладання дзяржаўнымі і мясцовымі падаткамі і зборамі.

3. Зацвердзіць прадстаўленыя Народным Камісарыятам Фінансаў Саюза ССР Умовы выпуску Трэцяй Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі.

Зацверджана Советам Народных Камісараў Саюза ССР
4 мая 1944 года

Умовы выпуску Трэцяй Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі

1. Трэцяя Дзяржаўная Ваенная Пазыка складаецца з двух выпускаў: выйгрышнага і процантнага.

Выйгрышны выпуск пазыкі прызначаны для распаўсюджання сярод насельніцтва. Процантны выпуск пазыкі распаўсюджваецца сярод сельскагаспадарчых, саматужна-прамысловых і рыбалавецкіх арцелей, змешаных прамыслова - сельскагаспадарчых арцелей, арцелей кааперацыі інвалідаў, лясной кааперацыі і таварыстваў па сумеснай апрацоўцы зямлі.

На аблігацыях выйгрышнага выпуску ўвесь прыбытак выплачваецца ў форме выйгрышаў, а па аблігацыях процантнага выпуску —у выглядзе процантаў па купонах.

I. ВЫЙГРЫШНЫ ВЫПУСК

2. Дваццацігадовы тэрмін выйгрышнага выпуску Трэцяй Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі ўстанаўліваецца з 1 лістапада 1944 года па 1 лістапада 1964 года.

3. Выйгрышны выпуск пазыкі падзяляецца на разрады па 100 мільёнаў рублёў у кожным разрадзе.

Кожны разрад складаецца з 20 тысяч серый. Серыі кожнага разрада маюць нумары з № 40.001 па № 60.000.

Аблігацыі ў кожнай серыі маюць нумары з № 1 па № 50.

4. Па выйгрышнаму выпуску пазыкі выпускаюцца аблігацыі каштоўнасцю ў 500, 200, 100, 50 і 25 рублёў.

5. Аблігацыі каштоўнасцю ў 500 і 200 рублёў складаюцца адпаведна з пяці або двух сторублёвых аблігацый адной серыі з пяццю або двума нумарамі і даюць права на пяць або два выйгрышы, якія адначасова падаюць на кожны з нумароў, указаных на аблігацыі.

Аблігацыі каштоўнасцю ў 50 і 25 рублёў з'яўляюцца часткамі сторублёвых аблігацый і даюць права на адпаведную частку (1/2, 1/4) выйгрыша, які выпаў на сторублёвую аблігацыю.

Заўвага: аблігацыі каштоўнасцю ў 50 і 25 рублёў прызначаны для разлікаў з падпісчыкамі толькі ў тых выпадках, калі па суме падпіскі не могуць быць выданы аблігацыі больш буйнай каштоўнасці.

6. Выйгрышы па выйгрышнаму выпуску пазыкі ўстанаўліваюцца ў размеры 50 тысяч, 25 тысяч, 10.000, 5.000, 1.000, 500 і 200 рублёў па сторублёвую аблігацыю, уключаючы намінальную каштоўнасць аблігацыі (100 рублёў).

На працягу дваццацігадовага тэрміну пазыка выйгрывае 1/3 усіх аблігацый, а астатнія 2/3 аблігацый пагашаюцца па іх намінальнай каштоўнасці.

Аблігацыі, якія выйгралі, пагашаюцца і выключаюцца з далейшых тыражоў.

7. На працягу дваццацігадовага тэрміну па выйгрышнаму выпуску праводзіцца 40 тыражоў выйгрышаў—па два тыражы кожны год.

Тыражы выйгрышаў праводзяцца, пачынаючы з 1945 года, у тэрміны, якія ўстанаўляюцца Народным Камісарыятам Фінансаў Саюза ССР.

Агульная сума выйгрышаў устаноўлена ў сярэднім за дваццацігадовы тэрмін пазыкі з разліку 4 проценты ў год.

8. У кожным тыражы выйгрышаў на кожны разрад выйгрышнага выпуску, гэта значыць на кожныя 100 мільёнаў рублёў гэтага выпуску пазыкі, разыгрываецца наступная колькасць выйгрышаў:

Размер выйгрышаў у рублях, уключаючы намінальную каштоўнасць аблігацыі	Колькасць выйгрышаў: У 1—10 тыражах разыгрываецца ў кожным	У 11—20 тыражах разыгрываецца ў кожным	У 21—30 тыражах разыгрываецца ў кожным	У 31—40 тыражах разыгрываецца ў кожным	Разам: Ва ўсіх 40 тыражах разыгрываецца на кожныя 100 мільёнаў рублёў пазыкі
50.000 руб.	1	1	1	1	40
25.000 »	2	2	2	2	80
10.000 »	5	5	5	5	200
5.000 »	10	10	10	10	400
1.000 »	100	100	100	100	4.000
500 »	1.000	1.000	1.000	1.000	40.000
200 »	7.507	7.257	7.007	6.757	285.280
Агульная колькасць выйгрышаў у кожным тыражы	8.625	8.375	8.125	7.875	330.000
Агульная сума выйгрышаў у кожным тыражы (у рублях)	2.301.400	2.251.400	2.201.400	2.151.400	89.000.056

9. Аблігацыі выйгрышнага выпуску, якія не выйгралі, пагашаюцца (выкупляюцца) па іх намінальнай каштоўнасці з 1 лістапада 1949 года на працягу 15 год, якія застаюцца да канца тэрміну пазыкі.

З кожных 100 мільёнаў рублёў выйгрышнага выпуску пазыкі выкупляецца: у 1949—1954 г. г. —па 2.500 тысяч рублёў, у 1955—1959 г. г.—па 4.200 тысяч рублёў, у 1960—1964 г. г. —па 6.200 тысяч рублёў штогод.

Аблігацыі выйгрышнага выпуску, якія падлягаюць выкупу ў 1949—1963 г. г., вызначаюцца штогоднымі тыражамі нагашэння; тэрміны правядзення тыражоў пагашэння ўстанаўляюцца Народным Камісарыятам Фінансаў Саюза ССР.

Аблігацыі, якія не вышлі ў тыражы пагашэння, выкупляюцца з 1 лістапада 1964 года.

10. Аблігацыі выйгрышнага выпуску, на якія палі выйгрышы, а таксама аблігацыі, якія падлягаюць выкупу па іх намінальнай каштоўнасці, могуць быць прад'яўлены для аплаты да 1 лістапада 1965 года; па сканчэнні гэтага тэрміну аблігацыі, не прад'яўленыя да аплаты, трацяць сілу і аплаце не падлягаюць.

II. ПРОЦАНТНЫ ВЫПУСК

11. Дваццацігадовы тэрмін процантнага выпуску Трэцяй Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі ўстанаўліваецца з 1 студзеня 1945 года па 1 студзеня 1965 года.

12. Процантны выпуск пазыкі падзяляецца на разрады па 100 мільёнаў рублёў у кожным разрадзе.

Кожны разрад складаецца з 20.000 серый. Серыі кожнага разрада маюць нумары з № 40.001 па № 60.000.

Аблігацыі ў кожнай серыі маюць нумары з № 1 па № 50.

13. Па процантнаму выпуску пазыкі ёсць аблігацыі каштоўнасцю ў 1.000, 500 і 100 рублёў.

(Працяг на 2-й стар.).

У СОЎНАРКОМЕ САЮЗА ССР

Аб выпуску Трэцяй Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі

(П Р А Ц Я Г)

Аблігацыі каштоўнасцю ў 1.000 і 500 рублёў складаюцца адпаведна з дзесялі або пяці сторублёвых аблігацый адной серыі з дзесяццю або пяццю нумарамі і даюць права на працэнтны прыбытак з усёй намінальнай каштоўнасці аблігацыі.

14. Прыбытак на аблігацыях працэнтнага выпуску выплачваецца на купонах адзін раз у год у размеры 2 працэнтаў. Тэрміны аплаты купонаў наступаюць 1 студзеня кожнага года, пачынаючы з 1 студзеня 1946 года.

15. Аблігацыі працэнтнага выпуску выкупляюцца з 1 студзеня 1960 года на працягу пяці год розпымі часткамі штогод.

Аблігацыі, якія падлягаюць выкупу ў 1960—1964 г. г., вызначаюцца штогоднымі тыражамі пагашэння, якія праводзяцца не пазней 1 студзеня кожнага года.

Аблігацыі, якія не выйшлі ў тыражы пагашэння, выкупляюцца з 1 студзеня 1965 года.

Пры выкупе трымацелям аблігацый выплачваецца намінальная каштоўнасць аблігацыі.

Па аблігацыях, якія вышлі ў тыражы пагашэння, аплачваюцца купоны, уключаючы купон тэрмінам 1 студзеня таго года, у якім адбыўся тыраж. Купоны наступных тэрмінаў аплаце не падлягаюць.

16. Аблігацыі працэнтнага выпуску, якія падлягаюць выкупу, а таксама купоны, тэрмін аплаты якіх наступіў, могуць быць прад'яўлены для аплаты да 1 студзеня 1966 года. Па сканчэнні гэтага тэрміну аблігацыі і купоны, не прад'яўленыя да аплаты, трацяць сілу і аплаце не падлягаюць.

Народны Камісар Фінансаў Саюза ССР А. ЗВЕРАЎ.

Ад Совецкага Інформбюро

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА ЗА 4 МАЯ

На працягу 4 мая на франтах істотных змен не адбылося.

За 3 мая нашымі войскамі на ўсіх франтах падбіта і знішчана 47 нямецкіх танкаў. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіты 24 самалёты праціўніка.

* * *

УДАРЫ НАШАЙ АВІЯЦЫІ ПА ВОЙСКАХ І ТЭХНІЦЫ ПРАЦІЎНІКА У РАЁНЕ СЕВАСТОПАЛЯ

У ноч на 4 мая вялікія сілы нашай авіяцыі дальняга дзеяння бамбардыравалі нямецка-румынскія войскі, артылерыйскія пазіцыі і ваенныя склады праціўніка ў раёне Севастопаля. Бомба-штурмавымі ўдарамі нанесены цяжкія страты жывой сіле праціўніка. На поўнач ад горада падаўлены агонь многіх артылерыйскіх батарэй. У раёне ваенных складаў і на чыгуначным вузле ўзнікла 10 ачагоў пажараў. Назіраннем адзначаны шматлікія выбухі, з іх два выбухі вялікай сілы.

Усе нашы самалёты вярнуліся на свае аэрадромы.

У к а з

ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА СССР АБ УСТАНАЎЛЕННІ МЕДАЛІ «ЗА АБАРОНУ МАСКВЫ»

1. Устанавіць для ўзнагароджання ўдзельнікаў гераічнай абароны Масквы медаль «За абарону Масквы».

2. Зацвердзіць Палажэнне аб медалі «За абарону Масквы».

3. Зацвердзіць апісанне медалі «За абарону Масквы».

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль.
1 мая 1944 года.

У к а з

ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА СССР АБ УСТАНАЎЛЕННІ МЕДАЛІ «ЗА АБАРОНУ КАЎКАЗА»

1. Устанавіць для ўзнагароджання ўдзельнікаў гераічнай абароны Каўказа медаль «За абарону Каўказа».

2. Зацвердзіць Палажэнне аб медалі «За абарону Каўказа».

3. Зацвердзіць апісанне медалі «За абарону Каўказа».

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль.
1 мая 1944 года.

На калгасных палях

РЭЧЫЦА, 4 мая. **(Па тэлефону).** Калгаснікі і калгасніцы раёна сустрэлі першамайскі загад таварыша Сталіна як баявую праграму дзеянняў. На калгасных палях з новай хваляй разгарнулася барацьба за атрыманне высокага ваеннага ўраджаю.

На раёну ўжо засеяна 2.050 гектараў ранніх зернавых. Першынство ў сяўбе трымаюць калгасы «Ленінскі шлях», які засеяў 170 гектараў, «Чырвоны баец»—110 гектараў і «Чырвоны сцяг»—93 гектары. Раён набліжаецца да завяршэння сяўбы ранніх зернавых культур.

У радзе калгасаў рыхтуюць глебу пад познія культуры.

Беларускі народ вітае новую пазыку

Дружнай падпіскай на Трэцюю Ваенную Пазыку дапаможам Чырвонай Арміі канчаткова разграміць нямецка-фашысцкіх захопнікаў!

Даб'ём фашысцкага звера

Не паспеў дыктар па радыё закончыць паведамленне аб выпуску Трэцяй Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі, як на новабеліцкім хлебазаводзе сабраўся мітынг. Адзін за другім выступаюць рабочыя і работніцы. Яны дзякуюць совецкаму ўраду за выпуск новай пазыкі, якая садзейнічае хуткаму разгрому ворага.

У сваім выступленні работніца хлебазавода тав. Рома заявіла:

— Таварыш Сталін у першамайскім загадзе сказаў, што фашысцкаму зверу нанесены раны і ён паўзе да сваёй бярлогі, але ён не дабіты. Дык дапаможам-жа нашай роднай Чырвонай Арміі дабіць фашысцкага звера. Я падпісваюся на новую пазыку на двухмесячны заработак і ўношу наяўнымі.

Затым на мітынгу выступае работніца тав. Каваленка. Яна горача падтрымлівае тав. Рома і падпісваецца на 900 рублёў.

Работніца тав. Шульгіна ў сваёй кароткай, але палкай прамове сказала:

— Маю два сыны на фронце. Я хачу, каб яны хутчэй вярнуліся дадому. Але не проста так, а з перамогай над праклятым ворагам. І вось, каб наблізіць час гэтай перамогі, я падпісваюся на двухмесячны заработак і заклікаю ўсіх следваць майму прыкладу.

Падпіска сярод калектыва рабочых хлебазавода ўжо склала 21.550 рублёў. Большасць рабочых падпісваецца на паўтара-двухмесячны аклад.

Падпіска на пазыку працягваецца.

П. БЛАХІН.

Слова калгаснікаў

ВЕТКА, 4 мая. (БЕЛТА). Калгаснікі і калгасніцы Калінінскага сельсовета дружна падпісваюцца на Трэцюю Дзяржаўную Ваенную Пазыку.

Маці трох франтавікоў, калгасніца Бронава, падпісваючыся на пазыку, заявіла:

— Чырвоная Армія вярнула нам свабоду і жыццё. Мы будзем працаваць, не пакладаючы рук, і ўсімі сіламі дапамагаць нашым доблесным войскам. Я з радасцю падпісваюся на новую пазыку і ў лік падпіскі ўношу 200 рублёў наяўнымі.

Сакратар комсамольскай арганізацыі калгаса «Пяцігодка» тав. Антоненка падпісаўся на 500 рублёў і ўсю суму ўнёс наяўнымі. Старшыня сельсовета тав. Філатаў падпісаўся на пяцімесячную заработную плату.

Аднадушная падпіска

МОЗЫР, 4 мая. **(Па тэлефону ад нашага кар.).** Вестка аб выпуску 3-й Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі хутка абляцела ўсе прадпрыемствы, арцелі, школы абласнога цэнтра Палесся—вызваленага Мозыра. Роўна ў 4 гадзіны, калі пачалася перадача з Масквы, ля радыёкропак сабраліся натоўпы людзей. Усе слухаюць з вялікай уважлівасцю пастанову Совецкага Урада аб выпуску новай пазыкі—пазыкі канчатковай перамогі над нямецкімі бандытамі.

Пастанова Совецкага Урада цалкам адпавядае думкам і настрою працоўных мас совецкага Палесся. Агітатары запісваюць паведамленне Урада аб выпуску пазыкі і з канкрэтнымі данымі аб суме пазыкі ідуць на прадпрыемствы і ва ўстановы для правядзення гутарак. На прадпрыемствах, у арцелях, ва ўстановах адбыліся масавыя сходы.

На сходзе сувязістаў выступіў былы партызан, манцёр Трафім Мароз. Ён сказаў:

— Чырвоная Армія громіць нямецкіх галаварэзаў, гоніць іх на захад. Аднадушнай падпіскай на пазыку мы дапаможам сваёй роднай Чырвонай Арміі хутчэй разграміць ненавісных гітлераўцаў.

За першыя дзве гадзіны працоўныя Мозыра падпісаліся на пазыку больш чым на 380.000 рублёў. Актыўна прайшла падпіска сярод сувязістаў, якія далі дзяржаве ў пазыку 18.565 рублёў; з гэтай сумы 4.135 рублёў унесены тут-жа, на сходзе, наяўнымі грашыма.

Падпіска працягваецца з нарастаючым поспехам.

Працаваць яшчэ лепш

УВАРАВІЧЫ, 4 мая. (БЕЛТА). На ўсіх прадпрыемствах, у арцелях промкааперацыі і ў калгасах раёна адбыліся многалюдныя мітынгі, прысвечаныя першамайскаму загаду Вярхоўнага Галоўнакамандуючага таварыша Сталіна.

Рабочыя, служачыя, калгаснікі бяруць на сябе новыя, павышаныя абавязацельствы—працаваць яшчэ лепш, сваёй самаадданай працай дапамагчы доблеснай Чырвонай Арміі граміць нямецкіх захопнікаў.

Тав. Даронак, які выступіў на мітынгу ў калектыве швейнай арцелі «Наперад», заявіў:

— Таварыш Сталін даў высокую ацэнку работнікам совецкага тыла. Ён сказаў, што наступленню совецкіх войск садзейнічалі рашаючыя поспехі масавай вытворчасці ўзбраення, агняпрыпасаў, абмундзіравання, харчавання. Мы, рабочыя, прыкладзем усе свае сілы, усю энергію, каб і ў далейшым працаваць як мага лепш. Дадзім больш прадметаў шырокага спажывання. Сваёй працай узмацнім дапамогу наступаючай Чырвонай Арміі.

Калектыў арцелі абавязаўся майскі план закончыць на 5 дзён раней тэрміну.

Сума падпіскі перавысіла фонд месячнай зарплаты

Рабочыя, інжынерна-тэхнічныя работнікі электрастанцыі, дзе дырэктарам тав. Сотчанка, аднадушным адабрэннем сустрэлі пастанову совецкага ўрада аб выпуску Трэцяй Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі. Пасля мітынга адразу-ж разгарнулася падпіска. Рабочыэлектрык тав. Лапіцкі падпісаўся на 300 працэнтаў сваёй месячнай зарплаты, электрык Петрачэнка—на 220 працэнтаў, электрык Паланрыгора—на 140 працэнтаў.

Рабочыя маладзёжна-комсамольскай брыгады тав. Лабанава ў агульнай складанасці падпісаліся на 160 працэнтаў месячнай зарплаты.

Ужо 4 мая сума падпіскі перавысіла фонд месячнай зарплаты больш чым на 3.000 рублёў.

—О—

ЗАГАД ПРАВАДЫРА—ПРАГРАМА ДЗЕЯННЯ

Хвалю вытворчага ўздыму выклікаў першамайскі загад таварыша Сталіна сярод рабочых, служачых, інжынерна-тэхнічных работнікаў завода, дзе дырэктарам тав. Барачэня.

Выступаючы на мітынгу, прысвечаным загаду правадыра, рабочыя аднадушна заяўлялі аб тым, што загад таварыша Сталіна абавязвае працаваць яшчэ лепш, множыць поспехі, дабівацца хутчэйшага аднаўлення разбуранай гаспадаркі. Загад правадыра сустрэт тут, як праграма канчатковага разгрому ненавіснага ворага.

Красавіцкую праграму завод намнога перавыканаў. У маі ён абавязаўся працаваць значна лепш.

Кожны, хто выступаў, тут-жа браў на сябе дадатковыя абавязацельствы. Слесар Кабашнікаў абавязаўся датэрмінова ўстанавіць абсталяванне, бляхар Калінін—выконваць нормы не ніжэй чым на 225 працэнтаў.

Ад імені рабочых кавальскага цэха таварыш Нікіцін заявіў:

— У адказ на загад правадыра наш цэх будзе працаваць яшчэ прадукцыйней, інтэнсіўней. Мы выканаем сваё заданне ў маі на 200 працэнтаў.

—О—

ЗА ВЫСОКУЮ ПРАДУКЦЫЙНАСЦЬ ПРАЦЫ

КЛІМАВІЧЫ, 4 мая. (БЕЛТА). Вытворчымі поспехамі адказваюць рабочыя і служачыя завода, дзе дырэктарам тав. Дзянісаў, на загад Вярхоўнага Галоўнакамандуючага таварыша Сталіна. За кароткі тэрмін калектыў завода здолеў поўнасцю аднавіць 3 цэхі, заканчваецца рамонт яшчэ двух цэхаў.

Брыгада, якую ўзначальвае тав. Гамолка, з'яўляецца перадавой на заводзе. У адказ на загад правадыра члены брыгады ўзялі новыя абавязацельствы. Рабочыя тт. Агароднікаў, Гарулёў і 70-гадовы цесляр тав. Міхінкоў свае дзённыя нормы выконваюць на 130 і больш працэнтаў.

Сёння—дзень большэвіцкага друку

„Друк—гэта самая вострая і самая моцная зброя нашай партыі“.

І. СТАЛІН.

Заўсёды з масамі

Наша раённая газета аднавіла свой выхад у пачатку снежня 1943 года—праз пяць дзён пасля выгнання нямецкіх акупантаў. З чаго мы пачалі? Перш за ўсё мы аднавілі карэспандэнцкі актыў, звязаліся з масамі. Цяпер мы налічваем 25 чалавек партыйнага, совецкага і калгаснага актыва. У газету пішуць раённыя кіруючыя работнікі, калгаснікі, комсамольцы, настаўнікі.

Старшы аграном райза тав. Кандраценка расказаў на старонках газеты аб значэнні нарыхтоўкі вярхушак бульбы. Участковы заатэхнік тав. Несцярэнка даў рад практычных парад, як лепш захаваць і вырошчваць маладняк.

Мы шырока паказваем вопыт работы перадавых калгасаў. Комсамольцы калгасаў імені Ільіча і імені Дзімітрава ўзначалілі падрыхтоўку да вясны. Іх вопыт работы мы паказалі на старонках газеты і заклікалі ўсіх комсамольцаў і моладзь наследваць іх прыкладу. Старшыні калгасаў тав. Хвашчэнка (калгас «Сцяг Леніна») і тав. Лагвіненка (калгас імені Леніна) на старонках газеты абмяняліся вопытам сваёй работы. Брыгадзір паляводчай брыгады калгаса «Большэвік» Пелагея Злыдзенка расказала пра падрыхтоўку да сяўбы ў брыгадзе.

Газета ўсебакова асвятляе жыццё раёна. Нашы карэспандэнты і чытачы часта наведваюць рэдакцыю, раюцца з намі па ўсіх пытаннях.

У дні палявых работ роль газеты ўзрасла яшчэ больш. У кожным нумары мы паказваем ход соцыялістычнага спаборніцтва калгасаў за высокі ўраджай, прыклады работы лепшых калгаснікаў. Наш раён спаборнічае з Хойніцкім. Калгасы Хойніцкага раёна на 1 мая засеялі 4.569 гектараў зернавых і тэхнічных культур; па нашаму раёну засеяна 4.116 гектараў. У 73 калгасах раёна на палях працуюць 179 паляводчых брыгад і 210 звенняў высокага ўраджаю.

Газета арганізуе калгаснікаў на высокую якасць палявых работ, на правядзенне сяўбы ў сціслыя тэрміны. Рад калгасаў Астраглядскага і Малейкаўскага сельсаветаў закончыў сяўбу ранніх яравых.

Усю сваю работу мы цесна звязваем з работай аддзела прапаганды і агітацыі райкома партыі. План работы газеты абмяркоўваецца і зацвярджаецца на пасяджэнні райкома. Такім чынам, партыйныя работнікі ведаюць наш план і дапамагаюць у нашай рабоце.

На старонках газеты шырока асвятляецца работа гурткоў па вывучэнню кнігі таварыша Сталіна «Аб вялікай Айчыннай вайне Совецкага Саюза», жыццё школы, работа палітасветных устаноў.

У раёне выходзіць 50 насценных газет, якім мы аказваем пасільную дапамогу. Насценгазета калгаса «Пралетарый» (рэдактар Краўчанка) добра аформлена і змяшчае цікавыя матэрыялы. Яна актыўна дапамагае праўленню калгаса ў аднаўленні грамадскай гаспадаркі.

Падагульваючы сёння, у дзень большэвіцкага друку, сваю работу, мы ведаем, што перад намі стаяць вялікія задачы. І мы зробім усё, каб газета была сапраўдным прапагандыстам, агітатарам і арганізатарам працоўных раёна на барацьбу за высокі ўраджай, за поўнае аднаўленне народнай гаспадаркі, за найлепшую дапамогу фронту.

П. КУПРЭЕНКА,
рэдактар брагінскай раённай газеты «Трыбуна калгасніка».

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ. Каля 1.000 вылетаў па сувязі зрабіў старшына П. Сысоеў. Кожны дзень яго самалёт дастаўляе байцам і камандзірам свежыя газеты.

НА ЗДЫМКУ: старшына Сысоеў перадае газеты, якія прывезены ў часць.

Фото **Я. Ярына.**

Падарунак

Многа год не бачыў я Ніну-журналіста. І вось яна тут. Дастае з палявой сумкі аркуш і кладзе на стол: «Народны мсціўца».

З хваляваннем разгортваю газету—партызанскі падарунак. Набрана яна дробным шрыфтом. Папера пажоўкла, закашлацілася — яна была пад снегам. Аркуш увесь змяты: яго складвалі ўчацвера, удзесяцера. Ніжні край з левага боку адарваны. На старонцы чырвоныя адмеціны—ці не кроў гэта? Зачытана да дзірак, пацёрта ад дотыку дзесяткаў, соцень рук. Не дарма наверсе напісана: «Прачытай і перадай таварышу».

Дзе ты спадарожнічала ў тылу ворага, маленькая старонка вялікай народнай вайны?

Не малы шлях пройдзены, калі трапіла з беларускага партызанскага атрада да самай Масквы...

На газетным аркушы, як на экране, устаюць перада мною партызанскія будні.

Глухая ноч, дрымучы лес, зямлянка. Ніна ля «амерыканкі». Здымае вільготны аркуш адзін за другім і падае рэдактару, высокаму чалавеку ў засаленай ватоўцы, з рэвальверам і гранатай за поясам. Побач моцна спіць змораны разведчык, які толькі што вярнуўся з варожага логава. Тутжа радыст прымае апошнія паведамленні з Масквы. Зямлянка поўна людзей; яны прыходзяць і ўходзяць, забіраючы газеты, і стукае «амерыканка», і паўзуць аркушы, і цягнецца доўгая бяссонная ноч... Скрозь туман Ніна чуе голас рэдактара: «Што, яшчэ засталіся газеты? Няма каму аднесці?». І яна ціха адклікаецца: «Сама аднясу—тут недалёка».

Стогнуць на ветры сосны. Чуваць рэдкія стрэлы. Дзесь зусім недалёка вораг... Ніна прабіраецца сцежкай паміж дрэў, праз возера. Стомы як не было: уся яна падцягнута, сабрана, напружана. Яна нясе людзям партызанскі падарунак—газеты, лістоўкі. А калі насустрач воўк у шэра-зялёным шыпялі? Тады—адзін на адзін, не на жыццё, а на смерць...

На краю вёскі маленькая хата з наглуха зачыненымі акяніцамі. Мільгаціць капцілка. Вакол Ніны сабраліся чалавек 10—15. Яна чытае ім газету—ад першага да апошняга радка. Чытае і перачытвае яшчэ раз. Агрызкам алоўка яна запісвае ў сшытак: калгаснікі расказваюць пра гора і слёзы, пра здзекі немцаў, раюцца, як дапамагчы партызанам; яны пішуць у рэдакцыю партызанскай газеты, пішуць таварышу Сталіну. Ніна расказвае пра жыццё і барацьбу партызанскага атрада, гаворыць аб становішчы на франтах, нясе вестку надзеі і перамогі. Ад слоў журналіста святлеюць хмурыя сялянскія твары, знікаюць маршчыны, загараюцца вочы, сціскаюцца кулакі...

Раннім золкам Ніна і яе спадарожнік, 15-гадовы хлапчук, сын гаспадыні, прабіраюцца ля плота. Яны спяшаюцца. Трэба расклеіць лістоўкі. Гэтыя лістоўкі з'явяцца ўсюды: на парканах, слупах, калодзежах, на сценах і домках аб'яў нямецкіх камендатур. Раптам, перш, чым яна паспявае схамянуцца, хлапчук бярэ яе за руку, адводзіць у пуню і закрывае сенам усю, з ног да галавы. Усё гэта адбываецца за дзве-тры хвіліны. І тут толькі яна чуе бразгат зброі і хрыплы нямецкі брэх. Яны сталіся і слухаюць. Начны патруль праходзіць міма...

...Ніна задрымала. На стале разгорнуты аркуш. Я бяру яго беражна, як самы дарагі падарунак.

М. ХРЫСЦІЧ.

СЛОВА ВЯЛІКАЙ ПРАЎДЫ

(На выстаўцы падпольнага друку)

Газеты гэтыя не звычайныя ўжо хоць-бы таму, што яны выходзяць не ў звычайнай рэдакцыйнай абстаноўцы. З падполля прыбылі яны да нас, і ўжо адно гэта выклікае павагу да лісткоў, надрукаваных у зямлянках, лясах і склепах. Газеты робяцца рукамі воінаў, рукамі тых, хто ў любую хвіліну можа змяніць пяро на стрэльбу і гранату.

На выстаўцы падпольнага друку КП(б)Б — лічбы: у тылу ворага выдаюцца 2 рэспубліканскія газеты, рад абласных, 103 раённых і партызанскіх.

Прабягаеш вачыма газеты-экспанаты — і па адных ужо загалоўках адчуваеш, як жыве, змагаецца Беларусь. Ні фашысцкі тэрор, ні засценкі гестапо, ні расстрэлы, шыбеніцы — нішто не можа задушыць волю да свабоднага жыцця.

І там, за лініяй фронта, у глыбокім варожым тылу, жыве, змагаецца наша бясстрашная Беларусь. Яркім сведчаннем яе ўпорнай барацьбы з'яўляецца падпольны большэвіцкі друк. Вось на стэндзе — газета уздзенскіх патрыётаў «За Совецкую Радзіму», побач «Беластоцкая праўда»; газета Дзяржынскага райкома партыі — «Ленінская праўда»; пастаўскія большэвікі гавораць з насельніцтвам праз сваю газету «За перамогу», барысаўскія — праз «Большэвіцкую трыбуну». Многія газеты захавалі тыя назвы, якія былі да вайны, і толькі ім—совецкім газетам—вераць жыхары непакоранага Мінска, горада-байца Барысава, патрыёты Беларусі, якія змагаюцца супроць немцаў, не шкадуючы ні сіл, ні жыцця.

Прыдзе час і праца нашага падпольнага друку зробіцца тэмай для гісторыкаў. Яны раскажуць, як у лясной гушчы людзі не спалі ночы, каб да раніцы жывое друкаванае слова большэвіцкай праўды дасягнула вёскі, горада, які стогне пад нямецкім ботам.

Няма магчымасці пераказаць змест газет, сабраных на гэтай выстаўцы. Мы возьмем адну з іх, і тое, што расказвае яна, бачна з саміх загалоўкаў: «Выбілі немцаў з вёскі», «Майстры крушэнняў фашысцкіх паяздоў», «Партызаны вярнулі сялянам дабро, забранае немцамі», «У баю здабылі зброю», «Вызвалілі сваіх братоў і сёстраў», «Баявы рахунак адкрыт»... Фактамі, канкрэтнымі прыкладамі расказваюць партызаны пра гарачыя бoі за Беларусь.

Гаворыць Масква! Як любяць совецкія людзі два гэтыя хвалюючыя словы! І калі зараз у часова акупіраваных раёнах Беларусі не ўсе маюць магчымасць непасрэдна слухаць радыё Масквы, дык слова Масквы, запаветнае слова нашай роднай сталіцы, даходзіць да насельніцтва праз друк. На першым месцы падпольных газет, сабраных на гэтай выстаўцы,—загады Вярхоўнага Галоўнакамандуючага таварыша Сталіна, зводкі Совінформбюро. Асобныя рэдакцыі яшчэ практыкуюць лістоўкі: «Гаворыць Масква!».

На старонках падпольнага друку выступаюць любімыя пісьменнікі беларускага народа. Словы іх натхняюць. Народны паэт Якуб Колас прарочыць:

Дык помні-ж ты цвёрда,
Разбойнік з Берліна,
Крывавае цьмы пасланец.
Ты сам, твае орды
У нашай Айчыне
Ганебны свой знойдуць
канец.

Паэт заклікае. Голас яго слухаюць. Голас яго даходзіць да мас.

Вышэй, ярчэй узнімем молат,
Распалім горны гарачэй!
На абарону, мой люд-волат,
Удар па ворагу ямчэй!

Часта з'яўляюцца на старонках газет бясcмертныя вершы Купалы. Любіць наш народ Кандрата Крапіву, да вершаў якога прывык здаўна:

Лепш свабодным легчы ў
полі
Ад варожай кулі,
Чым аддаць сябе ў няволю
І цябе, матуля.

Пятро Глебка, Пятрусь Броўка, Пімен Панчанка, Аркадзь Куляшоў, Максім Танк — палкія радкі іх вершаў запальваюць сэрцы беларусаў нянавісцю да ворага.

Хай вядзе вас святая
нянавісць,
Каб у помсце не знялі утолі,
І тады не скуе ланцугамі
Родны край наш ніхто і
ніколі.

Як заклік, як набат перамогі гучаць гэтыя вершы, і кожнае слова падпольных газет гарыць непрымірымай нянавісцю да ворага, заклікам да барацьбы.

Газеты, лістоўкі, лозунгі, рукапісныя літаратурныя часопісы, карыкатуры, фотавітрыны — усё гэта служыць зброяй для нашых партызан. І невялікая выстаўка, адкрытая ў адной з бібліятэк, паказвае, якую магутную сілу мае ўзброенае большэвіцкае слова, слова праўды, слова барацьбы.

Е. САДОЎСКІ.

Аб Совецка-Чэхаславацкім Пагадненні на выпадак уступлення совецкіх войск на тэрыторыю Чэхаславакіі

Заява тав. А. Я. Вышынскага на прэс-канферэнцыі ў Наркамаце Замежных Спраў СССР

30 красавіка ў Наркамаце Замежных Спраў СССР на прэс-канферэнцыі прадстаўнікоў совецкага і замежнага друку Намеснік Народнага Камісара Замежных Спраў А. Я. Вышынскі зрабіў наступную заяву:

За апошні час паміж Совецкім Урадам і Чэхаславацкім Урадам па ініцыятыве Чэхаславацкага Ўрада мелі месца перагаворы аб заключэнні паміж Совецкім Саюзам і Чэхаславакіяй пагаднення на выпадак уступлення саюзніцкіх войск на тэрыторыю Чэхаславакіі.

У выніку гэтых перагавораў абодвы Ўрады дагаварыліся аб заключэнні ўказанага Пагаднення, праект якога быў прапанаваны Чэхаславацкім Урадам і быў поўнасцю ўхвалены Совецкім Урадам.

Тэкст гэтага Пагаднення наступны:

ПАГАДНЕННЕ

аб адносінах паміж Совецкім Галоўнакамандуючым і Чэхаславацкай Адміністрацыяй пасля ўступлення совецкіх войск на тэрыторыю Чэхаславакіі

Урад Саюза Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік і Ўрад Чэхаславацкай Рэспублікі, жадаючы, каб адносіны паміж Совецкім Галоўнакамандуючым і Чэхаславацкай Адміністрацыяй на тэрыторыі Чэхаславацкай Рэспублікі пасля ўступлення совецкіх войск на тэрыторыю Чэхаславакіі былі вырашаны ў духу дружбы і саюза, які існуе паміж абодвума краінамі, згадзіліся на ніжэйнаступным:

1. Пасля ўступлення ў выніку ваенных аперацый совецкіх (саюзніцкіх) войск на тэрыторыю Чэхаславакіі, вярхоўная ўлада і адказнасць ва ўсіх справах, якія адносяцца да вядзення вайны, будзе знаходзіцца ў зоне ваенных аперацый на час, патрэбны для ажыццяўлення гэтых аперацый, у руках Галоўнакамандуючага совецкімі (саюзніцкімі) вайскамі.

2. Для вызваленай тэрыторыі будзе прызначан чэхаславацкі ўрадавы ўпаўнаважаны, абавязкам якога будзе:

а) стварыць і кіраваць, згодна чэхаславацкіх законаў, адміністрацыяй на тэрыторыі, ачышчанай ад праціўніка;

б) узнавіць чэхаславацкія ваенныя сілы;

в) забяспечыць актыўнае садзейнічанне чэхаславацкай адміністрацыі Совецкаму (саюзнаму) Галоўнакамандуючаму, а іменна: даваць мясцовым уладам адпаведныя ўказанні, выходзячы з запатрабаванняў і жадання Совецкага (саюзнага) Галоўнакамандуючага.

3. Чэхаславацкія воінскія часці, якія знаходзяцца ў момант уступлення совецкіх (саюзніцкіх) армій на чэхаславацкую тэрыторыю ў іх складзе, будуць неадкладна выкарыстаны на чэхаславацкай тэрыторыі.

4. Для забеспячэння сувязі паміж Совецкім (саюзным) Галоўнакамандуючым і чэхаславацкім урадавым упаўнаважаным пры Совецкім (саюзным) Галоўнакамандуючым будзе назначана чэхаславацкая ваенная місія.

5. У зонах, якія знаходзяцца пад вярхоўнай уладай Совецкага (саюзнага) Галоўнакамандуючага, чэхаславацкія ўрадавыя органы на вызваленай тэрыторыі будуць падтрымліваць сувязь з Совецкім (саюзным) Галоўнакамандуючым праз чэхаславацкага ўрадавага ўпаўнаважанага.

6. Як толькі якая-небудзь частка вызваленай тэрыторыі перастала з'яўляцца зонай непасрэдных ваенных аперацый, Чэхаславацкі Ўрад поўнасцю бярэ ў свае рукі ўладу кіравання грамадскімі справамі і будзе аказваць Совецкаму (саюзнаму) Галоўнакамандуючаму праз свае грамадзянскія і ваенныя органы ўсебаковую садзейнасць і дапамогу.

7. Усе асобы, якія належаць да совецкіх (саюзніцкіх) войск на тэрыторыі Чэхаславакіі, будуць падпарадкавацца юрысдыкцыі Совецкага (саюзнага) Галоўнакамандуючага. Усе асобы, якія належаць да чэхаславацкіх ваенных сіл, будуць падпарадкавацца чэхаславацкай юрысдыкцыі. Гэтай юрысдыкцыі будзе падпарадкавацца таксама і грамадзянскае насельніцтва на чэхаславацкай тэрыторыі, нават у тых выпадках, калі гэта датычыць злачынстваў, зробленых супроць совецкіх (саюзніцкіх) войск, за выключэннем злачынстваў, зробленых у зоне ваенных аперацый, якія належаць юрысдыкцыі Совецкага (саюзнага) Галоўнакамандуючага. У спрэчных выпадках пытанне будзе вырашана ўзаемным пагадненнем паміж Совецкім (саюзным) Галоўнакамандуючым і чэхаславацкім урадавым упаўнаважаным.

8. Адносна фінансавых пытанняў, якія датычаць уступлення совецкіх (саюзніцкіх) войск на чэхаславацкую тэрыторыю, будзе дасягнута асобнае пагадненне.

9. Гэтае пагадненне ўступае ў сілу неадкладна пасля яго падпісання. Пагадненне складзена ў 2 экземплярах, кожны на рускай і чэхаславацкай мовах. Абодвы тэксты маюць аднолькавую сілу.

Як бачна з тэкста, гэта новае Пагадненне паміж СССР і Чэхаславакіяй знаходзіцца ў поўнай адпаведнасці з Дагаворам аб дружбе, узаемнай дапамозе і пасляваенным супрацоўніцтве паміж Саюзам Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік і Чэхаславацкай Рэспублікай, заключаным 12 снежня 1943 года. Гэта Пагадненне аснавана на строгім захоўванні прынцыпаў, абвешчаных упамянутым Дагаворам, у арт. 4 якога, як вядома, гаворыцца, што «Высокія Дагаварваючыяся Бакі, улічваючы інтарэсы бяспекі кожнай з іх, згаджаюцца на цеснае і дружаскае супрацоўніцтва ў перыяд пасля аднаўлення міру і дзейнічаць у адпаведнасці з прынцыпамі: узаемнай павагі да іх незалежнасці і суверанітэту, роўна як і неўмяшанне на ўнутраныя справы другой дзяржавы»...

Совецкі Саюз ніколі не прызнаваў рашэнняў, прынятых у Мюнхене ў 1938 годзе, панёсшых удар сувярэным правам Чэхаславакіі і парушыўшых яе дзяржаўную самастойнасць. Як вядома, Совецкі Ўрад 2 і 4 кастрычніка 1938 года заявіў, што ён не мае ніякіх адносін да канферэнцыі ў Мюнхене і да яе рашэнняў. Калі Гітлер і яго спадручныя ў сакавіку 1939 года аб'явілі Чэхаславакію сваёй «жыццёвай прасторай», «пратэктаратам Багеміі і Маравіі», зрабіўшы з Чэхаславацкай Рэспублікі Чэшскую вобласць і навадніўшы яе нямецка-фашысцкай салдатнёй, Совецкі Ўрад адмовіўся прызнаць гэты разбойніцкі акт. Совецкі Ўрад у ноце сваёй ад 18 сакавіка 1939 года заявіў, што ўключэнне Чэхіі і Славакіі ў склад Германскай Імперыі супярэчыць агульнапрызнаным нормам міжнароднага права і справядлівасці ці прынцыпу самавызначэння народаў. Совецкі Ўрад выкрыў разбойніцкія акты гітлераўскай зграі захопнікаў і яе пасобнікаў Гаха—Хвалкоўскага, якія падпісалі з Гітлерам 15 сакавіка 1939 года берлінскае пагадненне і выдалі Чэхаславакію ў рукі яе катаў.

Новае Совецка - Чэхаславацкае Пагадненне, зыходзячы з прынцыпу павагі да незалежнасці і суверанітэту Чэхаславацкай Рэспублікі, у артыкуле першым прадастаўляе Галоўнакамандуючаму совецкімі (саюзніцкімі) вайскамі ўладу і адказнасць на чэхаславацкай тэрыторыі толькі ў межах зоны ваенных аперацый і толькі ў справах, якія адносяцца да вядзення вайны.

У адпаведнасці з гэтым у арт. 6 Пагаднення асобна агаварваецца, што Чэхаславацкі Ўрад поўнасцю будзе ажыццяўляць сваю вярхоўную ўладу—або, як гаворыцца ў тэксце Пагаднення—«поўнасцю бярэ ў свае рукі ўладу кіравання грамадскімі справамі», аказваючы Галоўнакамандуючаму ўсебаковую садзейнасць праз свае грамадзянскія і ваенныя органы.

Артыкул другі Пагаднення прадугледжвае назначэнне для вызваленай тэрыторыі Чэхаславакіі чэхаславацкага ўрадавага ўпаўнаважанага з указанымі ў гэтым артыкуле паўнамоцтвамі, які дзейнічае згодна чэхаславацкіх законаў.

Пры Совецкім (саюзным) Галоўнакамандуючым, згодна арт. арт. 4 і 5 Пагаднення, будзе назначана чэхаславацкая ваенная місія, якая і будзе забяспечваць сувязь Галоўнакамандуючага як з чэхаславацкім урадавым упаўнаважаным, так і з усімі чэхаславацкімі ўрадавымі органамі на вызваленай тэрыторыі.

Артыкул 7 Пагаднення прысвечан пытанню аб юрысдыкцыі Совецкага Галоўнакамандуючага і Чэхаславацкага Ўрада ў час знаходжання совецкіх войск на чэхаславацкай тэрыторыі. Юрысдыкцыя Совецкага Галоўнакамандуючага не распаўсюджваецца на асоб, якія належаць да чэхаславацкіх узброеных сіл, якія будуць падпарадкавацца юрысдыкцыі Чэхаславацкага Ўрада. Гэтай-жа юрысдыкцыі Чэхаславацкага Ўрада будуць падпарадкавацца і ўсе асобы, якія належаць да грамадзянскага насельніцтва, нават у тых выпадках, калі зробленыя імі злачынствы накіраваны супроць совецкіх (саюзніцкіх) войск. Выключэнне складаюць толькі злачынствы, якія зроблены ў зоне ваенных аперацый і належаць юрысдыкцыі Совецкага Галоўнакамандуючага.

Совецкі Саюз і Чэхаславакія звязаны традыцыйнай дружбай, парадзіўшай Дагавор аб узаемадапамозе ад 16 мая 1935 года, Дагавор аб сумеснай барацьбе супроць Германіі ад 18 ліпеня 1941 года, Дагавор аб дружбе ад 12 снежня 1943 года, які паклаў трывалы фундамент пасляваеннага супрацоўніцтва совецкага і чэхаславацкага народаў. Гэтыя дагаворы—вехі на вялікім шляху развіцця і росквіту дружаскіх адносін паміж СССР і Чэхаславакіяй. Такой вехай з'яўляецца і новае Пагадненне паміж СССР і Чэхаславакіяй, з праектам якога Вы мелі магчымасць пазнаёміцца на сёнешняй прэс-канферэнцыі.

Пасля зробленай заявы т. А. Я. Вышынскі адказаў на шматлікія пытанні прадстаўнікоў совецкага і замежнага друку.

На пытанне па поваду таго, ці былі амерыканскі і брытанскі ўрады асведамлёны аб гэтых перагаворах, тав. А. Я. Вышынскі адказаў, што Совецкі Ўрад ў парадку кансультацыі перадаў праект совецка-чэхаславацкага пагаднення брытанскаму і амерыканскаму Ўрадам. Амерыканскі ўрад уведаміў, што ён не мае супярэчанняў супроць прапанаванага праекта. Што датычыць англійскага ўрада, то ад яго афіцыйнага адказу яшчэ не паступіла.

На пытанне карэспандэнта англійскай газеты «Таймс» аб тым, ці вядома, што чэхаславацкая дэлегацыя, якая павінна была выехаць з Лондана ў СССР, была затрымана новымі брытанскімі правіламі, якія забараняюць выезд з Англіі, тав. Вышынскі адказаў, што прыезд чэхаславацкай дэлегацыі ў СССР не звязан з перагаворамі аб заключэнні гэтага Совецка-Чэхаславацкага Пагаднення.

Далей было пастаўлена пытанне, ці можна з факта, што ў чэхаславацкім праекце стаялі словы «саюзны Галоўнакамандуючы» і «саюзныя войскі» зрабіць той вывад, што аналагічны праект быў прадстаўлен другім саюзным дзяржавам, як праект рэгулявання адносін і з імі.

Тав. Вышынскі сказаў: «Зусім магчыма».

Прадстаўнік газеты «Красная Звезда» паставіў пытанне аб тым, якія мэты прыезду ваеннай місіі Народна-вызваленчай арміі Югаславіі.

Тав. Вышынскі адказаў, што задачы гэтай місіі аналагічны задачам совецкай ваеннай місіі, якая знаходзіцца ў цяперашні час пры маршале Ціто.

У канцы прэс-канферэнцыі карэспандэнт часопісаў «Лайф» і «Тайм», спаслаўшыся на заяву тав. Вышынскага на прэс-канферэнцыі, прысвечанай совецка-фінскім адносінам, запытаўся, ці можна той факт, што сума ў 600 мільёнаў амерыканскіх долараў, прад'яўленая Совецкім Урадам фінам, з'яўляецца сумай прыкладна ў два разы меншай страт, прычыненых Фінляндыяй Совецкаму Саюзу, разглядаць як вядомы прынцып і прэцэдэнт для другіх варожых краін. Тав. Вышынскі адказаў, што гэта пытанне носіць абстрактны характар, што пры адказе на падобнага роду пытанні неабходна зыходзіць з канкрэтных рэальных акалічнасцей і што ў сілу гэтага нельга гаварыць і аб прэцэдэнце. Пытанне аб аб'ёме пакрыцця матэрыяльных страт, прычыненых Совецкаму Саюзу той або іншай варожай краінай, павінна вырашацца ў залежнасці ад канкрэтных акалічнасцей ў адносінах кожнай асобнай краіны.

Водгукі ў ЗША і Англіі на заяву тав. Вышынскага на прэс-канферэнцыі ў Наркамаце Замежных Спраў СССР

НЬЮ-ЁРК, 2 мая. (ТАСС). Бюро ваеннай інфармацыі ЗША апублікавала тэкст заявы тав. А. Я. Вышынскага на прэс-канферэнцыі ў Наркамаце Замежных Спраў СССР аб совецка-чэхаславацкім пагадненні на выпадак уступлення совецкіх войск на тэрыторыю Чэхаславакіі. Рад газет надрукаваў пераказ гэтай заявы, які быў распаўсюджаны таксама амерыканскім радыё.

ЛОНДАН, 2 мая. (ТАСС). Усе газеты змясцілі заяву тав. А. Я. Вышынскага на прэс-канферэнцыі ў Наркамаце Замежных Спраў СССР аб совецка-чэхаславацкім пагадненні на выпадак уступлення совецкіх войск на тэрыторыю Чэхаславакіі. Гэта заява была перададзена таксама лонданскім радыё. Маскоўскі карэспандэнт агенцтва Рэйтэр даў справаздачу аб гэтай прэс-канферэнцыі і прывёў пытанні, якія былі зададзены тав. А. Я. Вышынскаму, і адказы апошняга на гэтыя пытанні.

Агенцтва Рэйтэр аб адказе Англіі па поваду совецка-чэхаславацкага пагаднення

ЛОНДАН, 2 мая. (ТАСС). Агенцтва Рэйтэр перадае, што, па паведамленнях з аўтарытэтных лонданскіх колаў, англійскі адказ па поваду совецка-чэхаславацкага пагаднення перададзены ўжо совецкаму паслу ў Лондане. Англійскі ўрад вітае пагадненне. Па заяве агенцтва, невялікая затрымка англійскага адказу выклікана тым, што лічылася пажаданым пракансультавацца па гэтаму пытанню з урадам ЗША.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

АТ00131. АДРАС РЭДАКЦЫІ: гор. Гомель, вул. Варо̄ўская, 10.